

Уважено председништво, поштоване одборнице, поштовани одборници, драге Врањанке и Врањанци, даме и господо,

Дубоко сам почаствован али и искрено захвалан на указаној части, да по трећи пут добијем ваше поверење и подршку, који су уједно сведочанство позитивних промена које чинимо за наш град, за наше суграђане, за наше друштво.

Човеково одређење није само одраз стеченог знања и поступака које чини. За мене то је уједно ствар убеђења, личног доприноса и доследности, у поступцима на чињењу и стварању бољих и једнаких услова за живот сваког човека.

Кажу да је највреднија човекова идеја мотивисана жељом за свеопште добро, а не да би се издигао изнад других. То је гесло у којем се сажима сва одговорност и сврха која се ставља преда мношвом, као првом међу једнакима.

И то није ништа мања нити већа дужност, од оне када сам се по први пут обавезао да заједно, у овом дому, обликујемо извесну будућност, садашњим и будућим генерацијама.

Овде у срцу нашег града, док стојим на почетку новог мандата, истичем да је императив мог залагања, јака, атрактивна и отворена локална самоуправа изграђена на темељима заједничких вредности, колективне снаге али и тежње да чинимо још више. Да у складу са главним начелима развоја и законитости, заборавимо све наше идеолошке разлике и да главни аксиом деловања буде човек и остварење његових потреба.

Деловање у политичкој сфери никако не треба да осликава личне перцепције и достигнућа, већ треба да се огледа кроз позитиван и трајан утицај на животе оних којима служимо.

Данас није само дан за почетак новог мандата, већ прилика за изградњу мостова, неговање јединства и заједнички рад на визији просперитета, правичности и правде. Заједно можемо одговорити на изазове који су пред нама и искористити прилике које чекају.

Моје је чврсто уверење да сарадњом можемо створити заједницу вредну пажње. Заједницу која у свом језгру одражава наде и тежње сваког појединца, а у спреси је са квалитетом и условима живота.

Пут јавне службе не дефинише се само звањима или политикама које се доносе, већ репрезентује посвећеност напретку локалне заједнице. Зато сада, са овог места упућујем позив свима вама, да личним залагањем и трудом испишемо ново поглавље у напретку нашег града.

Дозволите ми, да кроз базичне друштвене области поделим са вама визију и планове даљег развоја нашег града, али истовремено и упознам са изазовима које ћемо, убеђен сам, уз вашу подршку успешно превазићи.

ИНФРАСТРУКТУРА

Координисан и систематски приступ развоја локалне заједнице није могућ без планске изградње и оснаживања инфраструктуре. Унапређење инфраструктура је од суштинског значаја, јер представља функционалну основу града која служи одрживом урбаном и руралном развоју града Врања, а посебно јер се тиче живота људи.

Потреба уређења градског простора, решавања проблема урбаног развоја, потенцијала које наш град носи као генератор развојних активности, као и сама комплексност градског простора захтева посебан и модеран приступ усмеравања одлука и активности у циљу свеопштег развоја града Врања. У том смислу град Врање, заједно са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Светском Банком и Француском развојном агенцијом, спроводи Пројекат развоја локалне инфраструктуре и институционалног јачања локалних самоуправа Републике Србије „LIID“, чија је вредност 2,2 милиона евра и који подразумева:

У првој фази израду Плана одрживе урбане мобилности, који представља стратешки развојни документ којим се идентификују постојећи проблеми у саобраћајном систему, дефинише визија и стратегија развоја саобраћајног система, преиспитује ефикасност уличне мреже, постојећих паркинг простора (улична паркинг места, површинска паркиралишта, више етажне гараже) и безбедности саобраћаја и дефинишу мере

унапређења саобраћајног система и увођења јавно-приватног партнерства у управљању паркинг гаражама и сл. И у другој фази рехабилитацију и реконструкцију постојеће саобраћајне инфраструктуре, уз повећање отпорности на климатске промене изградњом система за одводњавање (атмосферска канализациона мрежа). Програмима за уређивање грађевинског земљишта издвајаће се, по годинама, значајна финансијска средства за изградњу нових и реконструкцију и рехабилитацију постојећих саобраћајница на територији града Врања, са израдом пратеће пројектно-техничке документације и решавањем правно-имовинских односа, који се сврстава у ред најчешћих и најтежих препрека. Један од најзначајнијих пројеката изградње /реконструкције/ рехабилитације саобраћајница у наредном периоду биће реконструкција саобраћајнице – улице Партизански пут, изградња саобраћајнице у улици Будисава Шошкића и спајање са улицом Ратка Павловића, рехабилитација саобраћајница, реконструкција саобраћајнице у улици Филипа Филиповића са изградњом моста над Врањском реком и повезивање са улицом Дарвинова и новоизграђеним Центром за ванредне ситуације и сл. У наредном периоду посебна пажња биће усмерена на реконструкцију постојећих и изградњу нових саобраћајница на територији нашег града.

Водоснабдевање града Врања је стабилно. Квалитет воде је изузетно добар. Међутим, велики проблем у ефикасном водоснабдевању представља дотрајала инфраструктура која је старости и преко 50 година. Из тог разлога дешавају се велики губици у цевоводима, а нарочито на главном доводном цевоводу сирове и питке воде који сирову доводи из акумулације „Првонек“ до Постројења за прераду воде и одатле питку воду до града. Такође, недовољни пречници у мрежи, поред неадекватних материјала, стварају велике проблеме у паду притиска у појединим деловима града, што се дешава посебно у летњим месецима.

Стога, град Врање ће кренути у реализацију припреме Пројекта изградње паралелних цевовода сирове и питке воде на потезу Акумулација „Првонек“ – Постројење за прераду воде – град Врање, што ће захтевати израду планских докумената, студија оправданости, пројектно-техничке документације као и саму изградњу цевовода, за шта су потребна знатна финансијска средства те очекујемо обезбеђивање истих преко надлежних министарстава.

Паралелно са тим, Програмом реконструкције и унапређења система водоводне инфраструктуре, чија је вредност 2.6 млн евра и који град Брање спроводи са Министарством за јавна улагања и Европском инвестиционом банком, реконструисаће се 16 км постојеће дотрајале секундарне водоводне мреже и изградити око 5 км нове водоводне мреже у урбаној зони града Брања и увести “SCADA” систем – даљинског управљања водоводним системом града Брања са увођењем мерних зона и мрежом мерних места по читавој територији града Брања.

Поред тога, Програмима за уређивање грађевинског земљишта на територији града Брања, по годинама, биће издвајана средства, уз помоћ ресорних министарстава, за изградњу нове и реконструкцију и рехабилитацију постојеће секундарне и примарне водоводне мреже на читавој територији града Брања, дакле и у урбаној и у руралним срединама, чему сведоче пројекти који су већ у фази реализације – изградња водоводне мреже у селима Нерадовац и Моштаница и пројекти који су спремни за реализацију, у смислу израђене пројектно-техничке документације и исходованих грађевинских дозвола попут: изградње водоводне мреже у селу Балиновац, у улицама Војводе Вука, Народног фронта, Фрање Клуза итд.

Са циљем повећања друштвене и економске виталности руралних подручја, унапређиваће се и развијати рурална комунална инфраструктура.

Стога је израђена пројектно-техничка документација и исходована грађевинска дозвола за изградњу водоводне мреже у селима: Горњи Вртогош, Доњи Вртогош, Ристовац, Давидовац, Горњи Павловац, Доњи Павловац, Горње Жапско, Доње Жапско, Црни Луг, Ратаје, Купининце, Александровац, Тибужде и Доње Требешиње.

Када се томе дода Пројекат „Чиста Србија“, са вредношћу од 70 млн евра, који град Брање, као инвеститор, спроводи са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре – финансијер (100% средстава) и кинеском компанијом „CRBC – China Road and Bridge Corporation“ – извођач радова, и који подразумева изградњу чак 142 км фекалне канализационе мреже у урбаној (градске саобраћајнице у дужини од 20 км) и око 120 км у руралним срединама града Брања – сеоска насеља попут: Моштаница, Бресница, Ранутовац, Мечковац, Балиновац, Содерце, Дубница, Стрпско, Рибинце, Горњи Нерадовац,

Доњи Нерадовац, Катун, Павловац, Давидовац, Доњи Вртогош, Горњи Вртогош, Ристовац, Ратаје, Александровац, Црни Луг, Доње Жапско, Купининце, Доње Требешине, Златокоп, Тибужде и Ђуковац и повезивање на новоизграђено Постројење за пречишћавање отпадних вода, град Врање ће бити једина локална самоуправа која ће целокупна територија, како урбана тако и рурална, бити комплетно комунално опремљена са заокруженим системом водоснабдевања и одвођења и пречишћавања отпадних вода.

ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

Турбуленције у разним привредним гранама изазване светским кризама последњих година, показале су неопходност дефинисања али и изградње система који ће допринети безбедној и стабиној енергетској инфраструктури. Зелена агенда за Западни Балкан прописује низ конкретних мера и акција, која има за циљ спречавање климатских промена уз очување животне средине кроз декарбонизацију и прелазак на обновљиве и одрживе изворе електричне енергије, борбе против загађења воде, земље и ваздуха, заштите и обнове природе и екосистема као и циркуларне економије. Уважавајући све предуслове за коришћење обновљивих извора енергије, ово је област којој ће бити посвећена додатна пажња у овом мандату.

ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ И ЕНЕРГЕТСКИ МЕНАЏМЕНТ

Као потписници Повеље градоначелника, која пред нас ставља озбиљне активности на пољу ублажавања и адаптације на климатске промене, Акциони план за одрживу климу и енергију мора бити дефинисан у што краћем року.

Будући да смо креирали одрживи систем енергетског менаџмента и предузели мера енергетске ефикасности на свим актуелним пројектима на територији града Врања, Програм енергетске ефикасности града Врања, још један је од наредних корака, којим ће се за наредни период сагледати енергетске потребе града Врања и активности за обезбеђивање ефикасног коришћење енергије.

Значајно осавремењавање капацитета, уштеда енергије и смањење загађења у наредном периоду допринеће реализација пројеката кроз следеће области:

Снабдевање топлотном енергијом

Изградња котларница на биомасу и гас капацитета 3 MW, за потребе снабдевања вишепородичних стамбених објеката за снаге безбедности. Котларница ће снабдевати топлотном енергијом и објекат ОШ „Светозар Марковић“ Врање, уз могућност прикључења потрошача из индивидуалних објеката.

Изградња котларнице на биомасу и гас капацитета 14 MW на потезу уз Улицу Јована Јанковића Лунге, а за потребе снабдевања преко подстананица свих потрошача у јавним, пословним и стамбеним објектима. Изградња траса топловода који ће повезати новоизграђене котларнице са подстананицама. Очекивани резултати допринеће унапређењу система даљинског грејања, уз смањење потрошње фосилних горива и броја котларница на територији града.

Јавно осветљење

Након реализација пројекта модернизације система јавног осветљења града Врања, замене свих застарелих и неефикасних живиних и натријумових светиљки на територији града Врања савременим и ефикасним ЛЕД светиљкама, остварили смо огромну уштеду у потрошњи електричне енергије, као и у трошковима одржавања система. Наредни корак односи се на израду и реализацију пројекта система за даљинско управљање, надзора (мониторинг) и контроле јавног осветљења на територији града Врања.

Зградарство

Поред реконструкције јавних објеката уз примену мера енергетске санације објеката, модернизације система грејања и осветљења, коришћење обновљивих извора енергије на основу већ припремљених студија, наставићемо са суфинансирањем мера енергетске санације на породичним кућама и становима и инвестиционог одржавања, као и унапређења својстава зграде стамбених и стамбено пословних објеката.

Додатни акценат биће стављен на искоришћење соларног потенцијала града Врања и ветропарка путем концесије. Пројекат ЈПП са елементима концесије за финансирање, пројектовање изградњу, прикључење, управљање и одржавање две Соларне електране на земљишту ПД – Слободна зона Врање укупне инсталисане снаге од најмање 18 MW и оптимално 20MW. Годишња процењена производња електричне енергије је 28.920 MWh, уз значајно смањење емисије CO₂ и концесиону накнаду од планираних 7%. У плани је и коришћење геотермалног потенцијала Врањске Бање, за потребе грејања јавних објеката и стамбених објеката.

Сектор Привреде

Пред нама су велики изазови, али и прилике за унапређење локалне привреде и стварање просперитетне заједнице. У наредном четворогодишњем периоду, фокусираћемо се на мере које ће омогућити повезивање великих и малих предузећа, унапређење предузетничког духа и стварање одрживог економског раста. План за развој локалне привреде ће бити реализован кроз следеће кључне мере:

1. Креирање повољног пословног окружења

- Унапређење електронске администрације и дигитализација процеса како би се смањили трошкови и убрзао рад. У том циљу, Градска управа ће интензивирати сарадњу са Канцеларијом за информационе технологије и електронском управом како би се успешно имплементирао систем електронске писарнице и других система за управљање електронским документима.

- Подршка предузетницима у проналажењу простора за пословање и опремање објеката по повољним условима. Град Врање активно ради на активирању 40.000м² производног простора у оквиру Јумковог комплекса како би смањило почетне трошкове будућим инвеститорима и тиме повећао атрактивност нашег града као инвестиционе локације. Такође, у наредном периоду велика пажња ће бити посвећена субвенционисању привредника за повећање енергетске ефикасности пословних објеката.

2. Предузетништво

Обзиром да Град Врање има мањи број запослених који раде као предузетници или код предузетника у односу на републички просек, потребно је значајно јачање предузетничког духа и предузетничке културе:

- Спровођење програма едукације и стручног оспособљавања за будуће предузетнике, како би се подстакла њихова иновативност и креативност. Град Врање је у сарадњи са Министарством науке и технолошког развоја и Научно-технолошким парком из Ниша, основао Иновациони центар управо са тим циљем, где ће млади људи са квалитетним идејама добијати саветодавну и финансијску подршку на путу ка успешној комерцијализацији својих иновација.

- Финансирање стартапова

- У сарадњи са Националном службом за запошљавање и Агенцијом за развој Пчињског округа радићемо на организовању менторских програма и ангажовање искусних предузетника-предавача како би се пружила подршка почетницима. Такође, планирамо организацију предузетничких сајмова и догађаја ради промоције локалних предузетника и њихових производа/услуга.

3. Подршка финансијском развоју малих и средњих предузећа

- Стварање повољних услова за добијање кредита и субвенција за мале и средње предузетнике. Град Врање ће наставити са мерама које су у претходном периоду дале добре резултате а то су финансирање samozapošljavanja и запошљавања код познатог послодавца, активно укључивање у програме Републике као што су „Моја прва плата“ и „Стручна пракса“ које реализује Национална служба за запошљавање.

- Повезивање локалних предузетника са инвеститорима и потенцијалним партнерима како би се олакшао приступ финансијским средствима. Град Врање и РРА Пчињског округа ће активно помагати заинтересованим предузетницима и предузетницама у попуњавању формулара за аплицирање ка Фонду за развој, банкама и међународним организацијама које реализују кредитне линије подршке. Са друге стране радићемо активно на повезивању локалне привреде и потенцијалних инвеститора који искажу интересовање за улагање у наш град.

4. Развој локалне инфраструктуре

- Унапређење и модернизација инфраструктурних објеката (путева, комуникација, водовода, канализације и др) како би се обезбедили оптимални услови за пословање. У сарадњи са Министарством грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и ЈП „Путеви Србије“ радићемо на обнови државних и локалних путева, а прва конкретна активност биће реконструкција моста код села Стрпско у близини индустријске зоне Бунушевац и реконструкција Партизанског пута. Наставићемо са инфраструктурним опремањем индустријске зоне „Бунушевац“ изградњом јавне расвете, фекалне канализације и приступних путева до парцела намењених за изградњу производних погона.

-Активно ћемо радити на решавању правно-имовинских проблема парцела које Град Врање поседује у сувласништву са физичким лицима и у сарадњи са Агенцијом за реституцију решавати вишедеценијске спорове како би могли потенцијалним инвеститорима понудити нове имовински решене локације за изградњу.

- Инвестирање у квалитетну интернет инфраструктуру је предуслов за развој ИТ сектора у нашем граду и за рад Иновационог центра у чему очекујемо значајну подршку од стране „Телекома Србија“.

- Наставак изградње обилазнице и спајање са старим ауто путем.

5. Подстицање сарадње са образовним установама

- Успостављање партнерстава између локалних предузећа и образовних институција (школа, факултета) ради обуке и пружања прилика за практично искуство младима. Наставићемо успешну сарадњу са Академијом техничко-васпитачких струковних студија и свим средњим школама, унапређиваћемо квалитет обука које организује ЈУ „Народни универзитет“ и давати подршку образовним установама за увођење нових образовних профила у складу са потребама тржишта рада. Охрабрени позитивним примерима сарадње у претходном периоду са компанијама „Јумко“, „Миленијум тим“, „БАТ“, „Морава ентеријери“ и другим које су се активно укључиле у програм дуалног образовања сигурни смо да ћемо у наредном периоду оспособити и мотивисати велики број младих људи да своју будућност планирају у нашем граду.

Обзиром на последњу најаву председника Александра Вучића, о новој вредној инвестицији у Град Врање, очекујемо да уз помоћ наше државе и

наведених локалних мера, у наредном четворогодишњем периоду очувамо постојећи број запослених и створимо услове за отварање нових 2.000 радних места, које ће успорити даљи одлив становништва и побољшати демографску структуру.

ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, ИНФОРМИСАЊЕ И ВЕРСКА ПИТАЊА

ОБРАЗОВАЊЕ

Образовање је одувек било основа будућности и напретка и оно се налази у свим сегментима нашег живота. Знање као највреднији ресурс 21. века, битан је предуслов успешног и снажног друштва. Тежња ка модернизацији, која се ослања на образовање становништва, кључни је аспект надолазећих животних и развојних потреба друштва.

На територији Града, укључујући градску општину Врањска Бања као и околна села, функционише 15 основних и 7 средњих школа.

Како услови боравка и рада у установама образовања имају изузетно значајну улогу у образовању младих, циљ деловања локалне самоуправе и у наредном периоду биће стварање подједнаких услова за васпитање и образовање за сву децу са територије града, а у фокусу ће бити школе у сеоским срединама.

Говорећи о основним школама приоритет је реконструкција основне школе „Доситеј Обрадовић“, као и ОШ „Радоје Домановић“, „Бранко Радичевић“, али и Специјалне школе „Вуле Антић“ у Врању. Планиран је и наставак реконструкција и санација издвојених одељења школа у Моштаници, Давидовцу, Топлацу, као и матичних школа у Тибужду, Вртогошу, Власу и Врањској Бањи.

Што се средњих школа тиче у плану је да се заврши санација средње Економско-трговинске и Техничке школе.

Када је у питању предшколско образовање и васпитање наставиће се редовно улагање у свим вртићима ПУ „Наше дете“ што ће довести до континуитета у одржавању високог нивоа испуњености услова за

безбедан, сигуран, креативан и леп боравак деце у вртићима. У плану је реконструкција вртића „Бошко Буха“, „Наше дете“, вртић „Невен“, као и доградња вртића „Чаролија“ због повећаног броја становника у том делу града, а све по принципу енергетске ефикасности.

Врање је међу првим градовима у Србији започео образовни систем по дуалном моделу у Хемијско-технолошкој, Економско-трговинској и Техничкој школи. Дуално образовање подразумева тесну сарадњу образовања и привреде, односно комбинацију теорије која се учи у школи и праксе која се обавља у компанијама.

Пројекат изградње Тренинг центра у Слободној зони Врање је капитална инвестиција која ће трајно унапредити систем образовања на територији града Врања и истовремено створити одрживе претпоставке за раст инвестиција, отварање радних места и укупан економски развој локалне заједнице. Истовремено, ово је пројекат и од регионалног значаја, имајући у виду позицију Врања као центра Пчињског округа.

Влада Републике Србије је стратешки препознала образовање као суштински важну област за одрживи развој друштва и реализовала низ интервенција, како у изградњу инфраструктуре, тако и у реформу и модернизацију система образовања и васпитања, са посебним освртом на дуално образовање. Управо је Тренинг центар рефлексија једног системског, координисаног приступа и сарадње Владе Републике Србије – Канцеларије за дуално образовање, Града Врања и Хемијско-технолошке школе у Врању, како би се кроз иновативан, одржив и савремен модел унапредило образовање, стално унапређују компетенције, афирмише знање и креативни потенцијал младих, развијају кадрови у складу са потребама тржишта.

Уз подршку Владе Републике Србије Врање је један од седам градова који ће добити Центар изврности са фокусом на природне науке.

По претходној Одлуци Владе Србије о оснивању Научно-образовног центра „Риста Стајић“ у насељу Ћошка, град Врање завршио је процедуру око преноса парцеле, и у наредном периоду треба очекивати израду пројекта за извођење за поменути Центар изврности.

Образовно-научни центар „Риста Стајић“ конципиран је као самостална и независна организација која се бави развојем научне културе, научне писмености и образовања. Активности центра највећим делом усмерити ка омладинској популацији – на ученике и студенте, као и на обуку наставника у новим техникама, методама и садржајима у области природних наука и технологија.

Пројекат се израђује са циљем развоја, едукације и стицања додатног образовања ђака, студената и просветних радника кроз програме који обухватају широк спектар области и дисциплина у оквиру природних наука, са нагласком на хемију, математику, физику и астрономију. Пројектовани садржаји у оквиру ОНЦ „РистаСтајић“ у Врању, креирају „школу за будућност“

Наставићемо са подршком високом образовању у Врању, а кроз сарадњу са Министарством просвете у плану је отварање нових студијских програма у складу са потребама привреде и тржишта.

Да би се све ово реализовало, а самим тим и образовање подигло на виши ниво неопходно је обезбедити додатна финансијска средства за улагање у просвету и образовање као и посветити посебну пажњу на поновно отварање Школске управе у Врању.

Имамо довољан број основних и средњих школа, просветних радника и ученика којима би олакшали рад отварањем Школске управе не само за наш град већ за цео Пчињски округ.

Поред награђивања најбољих студената, ученика генерације свих школа, ученика који освоје једно од прва три места на републичким такмичењима у организацији Министарства просвете, мотивисаћемо и ученике нижих разреда као и просветне раднике за остваривање запажених резултате у процесу образовања и васпитања.

Обзиром да је образовање кључни ресурс опстанка једне Локалне заједнице у плану је израда Стратегије образовања града Врања.

КУЛТУРА

Како би планирали делатности из области културе, приоритет је израда Стратегије развоја културе града Врања, у текућој години.

Овим стратешким документом ће се јасно поставити циљеви и смернице, за ширу развојну агенду и актере, слику о вредностима и ресурсима за унапређење културе у Граду.

Град Врање посебно уважава континурану и изванредну подршку Владе Републике Србије и Министарства културе чиме смо значајно унапредили „културну слику“ града, али и југа Србије.

Тежиште на очувању културне баштине биће усмерено на уређење и ревитализацију културно историјских споменика на следећим инфраструктурним пројектима: санација, ревитализација и реконструкција непокретних културних добара и културно-историјских споменика, где посебно издвајам зграду Харемлука, објекат Хамама, локалитета Марково кале, Прибојчићеву кућу, као и реконструкцију Етно куће – „Коштанина кућа“ у Врањској Бањи.

Подршка ресорног министарства и Владе Републике Србије ће бити неопходна и у наредном периоду код реализације многих пројеката из области културе.

Акцентат ће такође бити стављен и на очување нематеријалног културног наслеђа.

Будући да се Врањска градска песма, већ налази у Националном Регистру нематеријалног културног наслеђа Републике Србије и захваљујући којој је Врање сврстано у УНЕСКО мрежу креативних градова, потребно је подићи манифестацију „Врањска градска песма“ на виши ниво.

Наставићемо са улагањем, подршком, промоцијом и проширењем садржаја постојећих, али и нових манифестација у Врању. Овде бих издвојио „Борине позоришне дане“ који су већ добили међународни карактер али и фестивал анимираног филма „Златни пуж“ који је посебно валоризован у свету, када се ради о дечјој анимацији. Не треба изоставити ни „Светосавску недељу“, „Борине књижевне дане“, „Дечји фестивал“, „Дане Врање“, фестивал класичне музике „Мај месец музике“, као и Књижевне и Ликовне колоније. Нове манифестације

првенствено се односе на младе које ће кроз савремени садржај презентовати и елементе традиције и културе.

Настојаћем да дамо пружимо већу подршку удружењима у култури путем пројектног финансирања и суфинансирања.

Посебна пажња ће се посветити унапређењу културних садржаја друштвено осетљивих група као и унапређивању културног стваралаштва припадника националних мањина.

У периоду пред нама планира се повећање буџета за редовно функционисање и програмске активности свих Установа културе у Врању.

ИНФОРМИСАЊЕ

Град Врање наставиће да редовно расписује конкурс за финансирање и суфинансирање пројеката из области јавног информисања, а у складу са Законом о јавном информисању и медијима, као и Одлуком о буџету града.

ВЕРСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Од великог је значаја за град Врање пружање помоћи и заштита правног и друштвеног положаја цркве и верских заједница. Наставићемо са редовним буџетирањем и финансирањем пројеката из области верских заједница и тиме одржати континуитет у пружању подршке црквама и манастирима на територији града Врања.

Приоритет ће бити завршетак изградње цркве Светог Прохора Пчињског у селу Златокоп као и санација других верских објеката како у самом граду тако и у сеоским срединама.

ТУРИЗАМ

Развој туризма је један од приоритетних циљева града Врања, и то уз позиционирање Врања као атрактивног туристичког места са разноврсном и одрживом понудом, у складу са туристичким потенцијалима којима град располаже.

Као туристички потенцијал, Град Врање је већ завршио урбанистички пројекат староградског комплекса „Борин град“ у насељу Тулбе.

Њиме се активира нова амбијентална средина са акцентом на културно-историјско наслеђе у коме се прожимају материјални елементи – архитектонска умећа и достигнућа једног времена, епохе некадашње врањске занатлијско-трговачке вароши и нематеријални елементи – приче, предања, легенде о истим.

Пројекат подразумева изградњу објеката туристичко-угоститељског али и културно-уметничког садржаја који има тенденцију позиционирању Врања као особеног центра културе на југоистоку Србије и његове препознатљивости. Исто тако, поред функционалног, неизмеран је и естетски допринос читавој просторној целини, која поседује симболичку и духовну вредност за људску заједницу, за Врањанке и Врањанце, с обзиром на позиционираност Белог моста и верских објеката – цркве Свете Петке и манастира Светог Оца Николаја у близини истог.

Додатни напори биће уложени на изградњу нових објеката туристичке инфраструктуре и супраструктуре, нових атрактивних садржаја који ће постати незаобилазни локалитети за посету од стране туриста, реконструкција и унапређење постојећих објеката са акцентом на Хамам и Марково кале, брендирање производа, повећање броја заштићених природних врста и предела, а и споменика културе ради даљег уређења туристичких простора око њих. Ове мере допринеће формирању туристичких производа Врања и обогаћење постојећих програма обиласка, као и побољшање одрживости туристичких аранжмана за град Врање.

Будући да се налазимо у средишту комуникационих праваца Коридора 10, као саобраћајне артерије од међународног карактера, имамо одличне предизпозиције за мапирање Врања као идеалног места за транзитни туризам.

Обзиром на чињеницу да је у 2023. години град премашио 100.000 ноћења и да бележи повећање у броју расположивих индивидуалних лежајева, потребно је извршити категоризацију туристичког места.

У наредном периоду приступиће се Програму развоја туризма града Врања за предстојећи период и наставку развоја овог облика привређивања планским и стратешким путем уз већу ангажованост, који ће резултирати израдом Програма развоја туристичких производа и Маркетинг плана за развој туризма Врања.

С тим у вези потребан је ангажованији приступ на интензивнијој презентацији туристичке понуде Врања, коришћењем свих средстава промоције са посебним освртом на дигитални маркетинг, али уз постојање квалитетног штампаног промо материјала, мапа, водича и присутније учешће на туристичким сајмовима и форумима у земљи и иностранству, уз могућност братимљења са градовима сродних карактеристика и циљева.

Након пандемије Ковида 19, сеоски туризам је у повоју, а сам период изолације окренуо нас је ка нетакнутим и здравим срединама, што је још једна од предиспозиција града. У Врању су евидентирана два категорисана сеоско-туристичка домаћинства док у руралном подручју послује укупно 12 угоститељских објеката за смештај, што у великој мери доприноси свеукупном развоју, због чега ће у наредном периоду на ову област бити усмерена додатна пажња. Поред сеоског туризма биће интензивирани друге ванпољопривредне активности, комплементарне са туризмом, попут старих заната.

Из свега наведеног даље активности биће окренуте ка бољем вредновању свих споменутих расположивих потенцијала, засновано на ближој и дубљој интерсекторској сарадњи али и ефикасној комуникацији између јавног, приватног и невладиног сектора у циљу активирања постојећих туристичких потенцијала и развоја транзитног, културног, манифестационог, излетничког, сеоског, бањског, планинског туризма и туризма специјалних интереса.

Пољопривреда

Пољопривредна газдинства су носиоци развоја пољопривреде и руралног развоја. Највећи обим и тржишност пољопривредне

производње остварује се у сектору биљне, сточарске производње, прераде и руралног туризма.

Пољопривредну производњу и дохотак пољопривредних произвођача треба развијати кроз конкурентно и извозно оријентисан пољопривредни сектор заснован на модерним технологијама, стандардима квалитета, здравствене безбедности производа и развоју предузетничког духа, са посебним акцентом на млађу популацију.

У циљу могућности и перспективе развоја пољопривреда подршка локалне самоуправе базираће се на :

- стимулисање постојећих видова удружења спремних за проширење и увођење нових пољопривредних газдинстава у постојеће делатности,
- потенцирање примене савремене агротехнике
- подизање и осавремењавању постојећих већих прерадних капацитета (хладњаче, сушаре) и увођење мањих прерађивачких делатности на пољопривредном газдинству у циљу добијања полупроизвода (каше, воћни концентрати...), или финалних производа
- организације и побољшање мреже откупа ради лакшег пласмана производа у сваком селу, уз залагање за увођење конкурентских фирми, које се баве откупом производа, на датом подручју,
- улагање у маркетинг произвођача, њихових производа са тенденцијом увођења брэнда, односно производа са заштићеним географским пореклом,
- подизање противградних мрежа и система за наводњавање
- улагање у проширење капацитета у сектору пчеларства, цвећарства и лековитог биља
- екудације о потреби за осигурање производње и нових модела осигурања
- повезивање малих и средњих произвођача са инвеститорима у одговарајуће производно-тржишне ланце - од њиве до трпезе
- Доношење Стратегије развоја пољопривреде путем дефинисања дугорочних заједничких циљева политике у пољопривреди као и начина, мера и рокова за остваривање усклађених са усвојеним Планом развоја града до 2030. године.

Заштита животне средине

Живимо у времену када се суочавамо са низом еколошких изазова. Град Врање доследно следећи државну агенду подржава политику екологије и заштите животне средине низом активности:

Реализацијом пројекта „изградње регионалног центра за управљање отпадом „Метерис“, планира се проширење садашње депоније на простору од 64 хектара са постројењем за сортирање отпада из свих јединица локалних самоуправа Пчињског округа. Инвестиција обухвата и постројење за пречишћавање отпадних вода с депоније, што ће значајно допринети заштити животне средине и здрављу људи. Такође, планирамо и изградњу азила за псе, по свим стандардима ради хуманијег поступања са псима луталицама и напуштеним од власника.

Како се Александровачко језеро више не користи у сврху наводњавања, а након низа неадекватних активности које су довеле до интензивне еутрофизације језера, пре свега због прилива хранљивих материја из слива, релативно мале дубине језера и мале проточности акумулације, као и природних и климатских карактеристика, приступиће се реализацији Пројекта ресанације Александровачког језера, који подразумева:

- Измуљивање и чишћење језера,
- Реконструкција водозахвата са Отуљске реке,
- Реконструкција испусног цевовода из језера до реке Јужне Мораве и
- Обликовање обале и пуњење језера, чиме се обезбеђује стабилно водоснабдевање и функционисање језера као вишенаменског локалитета од значаја.

Набавка и инсталирање апарата за мерење суспендованих, односно невидљивих честица (величине 2 и 10 микрометара), допринеће бољем сагледавању стања у погледу аерозагађења али и преузимање свих адекватних и доступних мера, у погледу заштите становништва.

Број дивљих депонија је врло променљив јер она настају релативно великом брзином, а повремена чишћења сметлишта и пренос отпада на локалну депонију често немају значајнији ефекат због устаљене навике становништва да се отпад одлаже на дивљим депонијама, недовољног броја контејнера у удаљеним сеоским насељима, недовољне

развијености свести становништва о негативном утицају неадекватног одлагања отпада на животну средину и остали случајеви.

Приликом израде катастра дивљих депонија, у 2023. години, на територији града Врања, идентификоване су 103 локације, од тога 102 дивље депоније и 1 несанитарна депонија, која је затворена.

У наредном периоду додатно ћемо се посветити чишћењу мапираних локација, уз подршку ресорног министарства.

Наставком озелењавање јавних површина и садњом дрвореда јесте настојање да се повежу све зелене средине у јединствен систем који ће допирнути побољшању микроклиматске ситуације на улицама попут ублажавања удара ветра, заштите од буке, снижавањем температуре током летњих месеци.

Здравство

Бригом о здрављу, бринемо о благостању наших суграђана. Планирани завршетак актуелних радова реконструкције павиљонског дела, који се одвијају на гинеколошко-акушерском одељењу је месец мај. Доступност савремене апаратуре за најразличитије дијагностичке потребе, од којих бих издвојио два 64 - слајсна скенера, дигитални мамограф, нове рендген апарате, набавку магнетне резонанце као и фако апарат за операцију катаракте ултразвучном методом, само је део инвестиције у здравствени систем, који превазилази границе града.

Захваљујући стратешком опредељењу државе и уз велику подршку председника Александра Вучића обезбеђена су и додатна средства у висини од 4 милиона евра за реконструкцију Дечјег одељења. У плану је и реконструкција Дома здравља, АТД-а, старе зграде ОРЛ-а са онкологијом и зграде старе неурологије али и опремање ангио сале.

Настојаћемо, да по потреби, наставимо ангажовање младих здравствених радника, јер су нам људски капацитети подједнако важни за здравствену заштиту по највишим стандардима. Као један од ретких градова који је сачувао градску апотеку, наставићемо да помажемо ову здравствену установу у ширењу мреже, како би фарамаколошки производи били доступнији и у руралним срединама. Заједничко деловање базирано је и на унапређење магистралне и галенске лабораторије, чиме додатно јачмо одрживост ове здравствене установе.

Када говоримо о популационој политици она ће бити на већ постављеним темељима и даље бити дограђивана новим мерама, сходно расположивим средствима у буџету

Свако новорођено дете биће подржано финансијски са 12 000 динара једнократно, а за свако новорођено дете локална самоуправа обезбедиће седиште за аутомобиле.

Сваког месеца новчано ће бити подржаване породице са дуплим близанцима и тројкама (20.000 динара), а свако треће и наредно дете из породице остварује задржаће право на бесплатан боравак у вртићу.

Издавања за наменски рачун за лечење деце и омладине тешко оболеле и ретке болести при граду, неће бити мања од 5 милиона динара годишње.

Социјална заштита

Као и до сада уз поштовање свих законских норми, радићемо на унапређењу постојећих услуга на локалном нивоу и то:

-Прихватилишта за одрасла и стара лица

-Прихватилишта за жртве партнеског насиља – Сигурна кућа

-Помоћ у кући за одрасла, стара лица и особе са инвалидитетом

-Дневни боравак за децу, младе и одрасле са психо-физичким сметњама

Лични пратилац детета са развојним сметњама.

Развој постојећих услуга одвијаће се кроз повећање капацитета и квалитета код свих већ постојећих услуга.

Поред постојећих услуга социјалне заштите у мандатном периоду, акценат ће бити, на наставак договора са Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, око отварања домског одељења за стара лица, који је започет у 2023.години. Отварањем домског одељења за стара лица на територији града Врања, социјална заштита старих суграђана би била потпуна.

С обзиром да је у претходном периоду обезбеђена комплетно пројектно-техничка документација, као и дозвола за изградњу нове зграде Центра за социјални рад, у наредном периоду нас очекује изналажење средстава за реализацију ове капиталне инвестиције.

Такође, тежиће се да материјално угрожене категорије корисника, буду мотивисане за коришћење програма преквалификације или доквалификације, како би лакше дошле до запослења што би условило и смањивање материјалне подршке појединцу или породици која сепружа преко Центра за социјални рад.

И поред наведеног, локална самоуправа, из своје надлежности и даље ће обезбеђивати средства за ургентну материјалну подршку породици односно појединцу који се тренутно нађу у тешкој материјалној ситуацији, као и материјална подршка корисницима који се смештавају у старачки дом, подршка деци приликом смештаја у хранитељској породици, подршка женама које напуштају сигурну кућу и подршка младима који излазе из система социјалне заштите (дом или хранитељска породица) и то кроз услугу становање уз подршку на период од годину дана са могућношћу продужетка тог права за још 12 месеци.

Сагледавајући потребе житеља града Врања у будућем периоду велики напори ће бити уложени у делу стамбене подршке пре свега, подршка, самохраним родитељима, женама које су претрпеле било који облик насиља, родитељима са децом која су са инвалидитетом, а који због животних околности нису у могућности да сами обезбеде стамбени простор.

С обзиром да је ова област нормативно уређена и да град располаже одређеним бројем стамбених јединица већ у 2024.години ће бити расписан први јавни позив у делу стамбене подршке.

За унапређење положаја одређених категорија, и смањења неједнакости, допринеће и имплементација Локалног акционог плана за родну равноправност која је донета за период од 2024. до 2026.године, као један од стратешких докумената града Врања.

Град Врање ће као и досада бити партнер Невладиним организацијама и даће пуну подршку за имплементацију свих пројеката, који се пре свега односе на помоћ и подршку маргинализованим групама.

Локална самоуправа

Ради ефикаснијег рада локалне самоуправе, у мандатном периоду, наставиће се са транспарентним радом, који се пре свега огледа у укључивању јавности, кроз јавну расправу и попуну упитника, приликом доношења стратешких докумената и одлука од важности за функционисање града. Такође транспарентност подразумева и доступност информација у оквиру којих се остварују права и испуњавају обавезе грађана.

Равноправност, која подразумева једнакост и недискриминаторски приступ у остверњу права грађана је још један од постулата, којим ће се руководити локална самоуправа у свом раду. Пуном применом Е-управе омогућава се боља међусекторска дигитална сарадња, чиме се стварају услови да грађани приликом остваривања својих права на једном месту прибаве сва потребна документа. Ради јачања Е-управе, потрено је константно улагање у софтверску опрему и перманентна едукација запослених.

МЛАДИ

Преданим радом наредни период биће усмерену и ка потребама и интересима младих.

У датом дискурсу биће предузети конкретни кораци ка оснивању Омладинског центра како би млади имали простор за обављање различитих хобија али и за стицање специфичних знања и вештина. Овакав центар функционисао би као платформа за изражавање креативности и посвећености, пружајући младима могућност да испуне слободно време на образован и стимулативан начин.

Проширење програма из области програмирања, кроз бесплатне обуке, још једна је од компоненти деловање, у настојању да поред техничког знања, активно оснажујемо младе, њихове вештине и предузетнички дух.

Настојаћемо да кроз спровођење омладинске политике, обухватимо што већи број младих, са циљем креирање сигурног окружење и

обезбеђивања шире могућности за активно учешће младих у друштвени живот на добровољној основи.

На путу ка бољем профилисању и већој видљивости младих, носилац бројних активности биће Канцеларија за младе, уз тесну сарадњу свих релевантних институција, националних и међународних развојних партнера.

Сви елемент деловања, наслањају се на Стратегија унапређење положаја младих до 2025. године, који представља плански и системски начин управљања активностима усмерених на добробит младих.

СПОРТ

Спорт и физичка активност играју велику улогу свакодневном животу и раду човека, и постали су веома значајан и непроменљив фактор у функционисању. Они се јављају као нужна потреба и надопуњавање промена у животу које у овом периоду развоја технике и науке чине живот све убрзанијим, омогућавајући са једне стране техничку пристојност а одузимајући са друге стране, основу здравог живота (кретања) због тога наставићемо као и до сада да спорт у нашем граду nebude привилегија, већ широко доступан за све категорије становништва.

СПОРТСКА РЕКРАЦИЈА

Када је у питању рекреативни спорт како старијих тако и млађих генерација приоритет је наставити са стварањем што бољих услова и организовати што већи број манифестација за одрасле а посебно деце, како у колективним, тако и у индивидуалним спортовима.

ШКОЛСКИ СПОРТ

У оквиру овог сегмента циљ је да се обезбеди подршка програмима који могу значајно утицати на стицање позитивних знања у подручју школског спорта. Неопходно је подржавати што већи број такмичења младих и пружити подршку свеукупном раду младих у

спортским организацијама. Посебна пажња биће усмерена на набавку нових справа и реквизита, наставка реализације пројекта, Спорт у школе, као и на подршку квалитетним и развојним пројектима.

СПОРТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

У области финансирања спортске инфраструктуре Град Врање је доследно спроводио и надаље ће примењивати принцип равномерне локалне развијености.

Говорећи о капиталним улагањима, планови финансирања у области спортске инфраструктуре у наредном периоду биће усмерени на изградњу Фудбалског стадиона по FIFA стандардима, изградња затвореног и отвореног базена, унапређење енергетске ефикасности спортске хале као и уређење спортског центра.

Од осталих улагања у области спортске инфраструктуре у наредном периоду издвојићу: изградњу нових спортских терена и теретана на отвореном за колективне и индивидуалне спортове у сеоским и градским срединама, одржавање и реновирање постојећих спортских терена и теретана на отвореном за колективне и индивидуалне спортове у сеоским и градским срединама, изградњу и одржавање нових и постојећих дечијих игралишта, реновирање и одржавање спортских објеката који су у власништву Града Врања.

ТАКМИЧАРСКИ СПОРТ

Захваљујући редовном финансирању спортских клубова и спортских организација створили смо адекватне услове тренинга, припрема и такмичења и тиме омогућили спортистима могућност за напредак и афирмацију у својим спортским гранама.

Планови финансирања у области такмичарског спорта у наредном периоду односиће се на: редовно финансирање спортских клубова и организација, увођење редовне контроле рада и трошења буџетских средстава, омогућавање оптималних услова тренинга, припрема и такмичења, увођење редовне контроле рада и трошења буџетских средстава, стварање услова за формирање нових клубова из спортских

грана које нису присутне на територији Града Врања (женска кошарка, и гимнастика), едукација тренера путем предавања и трибина, едукација, информисање и саветовање грађана, спортиста и осталих учесника у систему спорта о питањима битним за одговарајуће бављење спортским активностима и делатностима, организовање предавања и трибина везаних за актуелну ситуацију у спорту.

Националне мањине, етничке заједнице и НВО

Доследно ћемо примењивати политику којима се штите и унапређују људска и мањинска права, као битна начела грађанске демократије и припадности европским принципима и вредностима, уз повећање интеркултуралног дијалога и уважавањем потреба етничких заједница. Настојаћемо да креирамо што бољи положај најрањивијих група, попут Рома и Ромкиња, особа са инвалидитетом, деце и одраслих са сметњама у развоју.

У складу са финансијским могућностима и даље ћемо преко конкурса, које спроводи град Врање, суфинсирати пројекте, градити наш партнерски однос кроз побољшање животних потреба, међусобног поверења и уважавања мишљења.

Даме и господо,

Имамо пуно разлога да се поносимо што живимо у овом граду, што припадамо његовој култури и традицији.

Наш понос је уједно обавеза да стварамо вредносни систем, пун права и поштовања, социјалне културе и отвореног дијалога. Овај град чине људи и нема већег мотива од учествовања у јавном послу, од стварања услова за бољу будућност наших нараштаја.

Много тога смо урадили али и много тога започели. Позивам Вас да, без икакве острашћености подржити моје настојање, да у Врању испишемо ново поглавље развоја.

Велики Леонардо да Винчи рекао је: „Времена има довољно за све оне који ће га добро искористити!“.

Ово је град могућности и прилика, и потребно је да се сви заједно потрудимо, како би их искористили на прави начин.